ARTSAGUS
SARDARABAD

FIEL EXPRESION DEL PENSAR DEMOCRATA LIBERAL DE LAS COLECTIVIDADES ARMENIAS DE SUDAMERICA
PRIMER PERIODICO ARMENIO DE SUDAMERICA IMPRESO EN SISTEMA OFFSET

BUENOS AIRES
AÑO XV
Nº 547
Miércoles
25 de
Octubre
de
1989

EDITORIAL

Alarma de Calamidad

Nuestro pueblo, en Armenia y Artsaj, está viviendo días de agonía. El collar del bloqueo económico se comprime cada día más, la violencia, el pillaje y otras atrocidades cotidianas por parte de los azeríes, tienen ahora un nuevo motivo de alarma, por el hambre, las epidemias y el choque armado, sufrimientos de nuestros hermanos que, desde hace dos meses, se acumulan a la latente calamidad del terremoto.

Aparte de su petróleo, indispensable en los meses de invierno, Bakú mantiene secuestradas decenas de toneladas de materiales de construcción así como productos alimenticios y otros suministros necesarios para el mantenimiento de la población.

Los alimentos y otros elementos enviados a Armenia y Artsaj por vía aérea, se revelaron insuficientes y muy lejos de satisfacer las necesidades más elementales. La epidemia y el hambre amenazan la existencia física de nuestros sufrientes hermanos.

Las autoridades centrales de la Unión Soviética, salvo unas tímidas y suaves medidas decretadas, en la práctica no han levantado ni siquiera su pulgar para poner fin a esta huelga mortal de ferrocarriles así como a las inauditas barbaries de los azeríes quienes, según las últimas noticias, comenzaron a actuar -vistiendo uniformes oficiales- con total libertad, desenfreno e impunidad, ante los ojos indiferentes de las tropas soviéticas, como si Armenia y Artsaj no pertenecieran a la Unión Soviética.

Todas las apariencias indican que un choque armado entre armenios y azeríes -masivamente- es inevitable e inminente. Así también lo afirman los ciudadanos soviéticos que viajan al extranjero. Nuestro pueblo no tiene armas ni fuerza que los respalde y, sobre todo, es incapaz de resistir por largo tiempo el peligro de la "libanización" de la zona.

Hoy, en vísperas del 75º aniversario del Genocidio, una vez más enfrentamos una lucha decisiva de ser o no ser. Una vez más, la guerra es desigual y el resultado incierto.

¿Quién es el responsable de esta situación? Quizás sea el destino de los Armenios vivir siempre bajo amenazas. Quién sabe!?.

En todo caso, las hordas de Bakú y el Frente Popular de Azerbaidján explotan ampliamante, y en gran escala, la tibia posición adoptada por Moscú hacia Armenia.

En primer lugar, el precio reclamado parece ser el de la putrefacción de esta situación, a fin de lograr la debilitación de los armenios y la completa extinción del espíritu de lucha y de la indestructible voluntad de nuestro pueblo, a fin de que definitivamente ceda en sus exigencias y abandone su lucha por la posesión de Artsaj. Así, de esta manera, Artsaj jamás volvería a su dueña legítima, Armenia, y quedaría ilegítimamente en poder de Azerbaidján.

En segundo lugar ¿qué propósito se persigue con esta política de desgaste y desmoralización? ¿Hasta dónde puede avanzar y desarrollarse el peligro? ¿Qué proporciones puede alcanzar todavía esta situación?

No queremos hacer conjeturas. Sólo el futuro -y tal vez en etapas muy próximas- demostrará el verdadero alcance de los sucesivos acontecimientos de hoy.

(Cont. en Pág. 12)

Para Shevardnatze Artsaj constituye peligrosa tendencia separatista

Por FLORENCE AVAKIAN
The Armenian Mirror-Spectator

El Ministro de Relaciones Exteriores Soviético, Eduard A. Shevardnatze, hablando ante la Asamblea General de las Naciones Unidas, el pasado 2 de octubre, en importante reunión sobre Política Exterior, dio particular importancia a los problemas interétnicos de la Unión Soviética.

Refiriéndose directamente a la crisis de Artsaj, él la calificó como una peligrosa tendencia separatista y como un caso que sólo puede resolverse dentro del sistema de la federación. Estas fueron sus palabras:

"El problema de las relaciones interétnicas, que ha llegado a constituírse en asunto de extrema gravedad, nos preocupa grandemente. En justicia debemos decir que siempre lo consideramos un tema muy agudo, en algún momento torpemente manejado por la propaganda, y al que debemos poner fin. Ahora que la propaganda se ha serenado, podemos apreciar el daño que se deriva de todo esto.

Pero la paradoja es que la energía nacional desatada en cada uno por la perestroika, resulta perjudicial para la misma perestroika cuando ella asume formas exageradamente radicales.

Sin embargo, tanto las entidades nacionales como las locales participan de un deseo común de afirmar su soberanía de hecho y de derecho, y la autonomía de cada nación dentro de la estructura de la Federación Soviética. El punto central que alienta la propia expresión de las naciones, es el desarrollo de sus propias instituciones y culturas, así como la independencia económica de sus entidades.

Ambos, el nivel nacional y el local enfrentan un desafío común, que debe ser orientado armonizando los intereses y derechos de los distintos grupos. Una solución a los problemas de las nacionalidades debe fijarse a nivel de la Federación, aunque también debe orientarse logrando un acuerdo entre las diferentes nacionalidades existentes. Por ejemplo, que una república individual viva en concordancia con sus repúblicas vecinas.

Nosotros nunca ignoramos los problemas existentes en las relaciones entre las repúblicas, entre las regiones autónomas y la central. Sin embargo los consideramos problemas políticos y, principalmente, que ellos debían ser resueltos preservando al poder central.

Los problemas interétnicos que engendran separatismo son mucho más duros de resolver.

Es obvio que el separatismo es una tendencia peligrosa, porque lleva al desmoronamiento y desintegración de las entidades nacionales en sí mismas, causa un grave deterioro en las relaciones entre nacionalidades y plantea una amenaza a la autonomía, independencia y soberanía de las repúblicas.

El conflicto alrededor de Nogorni Gharabagh es prueba de ello. Y resulta claro que este problema debe resolverse sólo dentro de la estructura de la Federación.

Yo creo en el diálogo a nivel de Federación, repúblicas y otras entidades nacionales. Un diálogo que debe realizarse en calma, respetuosa y constructivamente. Así podremos resolver los problemas interétnicos, por más agudos que ellos sean."

Murieron soldados soviéticos al estrellarse su avión

Moscú, 19 50 paracaidistas y 7 tripulantes de un avión militar soviético, murieron al estrellarse el avión que los conducía en la República de Azerbaidjan, adonde eran enviados para restablecer el orden.

Las 57 personas que iban a bordo perecieron instantáneamente, no pudiendo precisarse todavía el lugar donde se produjo el accidente ni las causas de éste.

Las víctimas, paracaidistas del distrito militar transcaucásico con asiento en Tiflis, Georgia, se contaban entre los millares de efectivos despachados a Azerbaidjan y Armenia con motivo de los conocidos hechos por la disputa de Artsaj.

Noticias de San Pablo

Solenidade de abertura da 15ª Copa Armênia

Em 23 de setembro, no Ginásio de Esportes Haigop Mavian da UGAB, significativo público prestigiou a Solenidade de Abertura da 15ª Copa Armênia, que neste ano terá a participação de sete entidades de nossa coletividade: UGAB - Com. Armênia de Osasco - Clube Armênio - Externato José Bonifácio - Juventude Evangélica Armênia (JEA) - União Desportiva Armênia (HMM) e Comunidade Armênia Luz.

A graciosidade dos alunos da Escola Paren e Regina Bazarian da UGAB, numa demonstração de judô e ginástica, seguida da apresentação das Bandeiras do Brasil, da Armênia e da UGAB e de faixas com os nomes das entidades participantes do evento, marcou o início desta Copa Armênia.

A cerimônia oficial de abertura foi apresentada por Mônica Nalbandian, que anunciou as personalidades presentes, dentre elas o Padre Yesnig Guzelian, da Igreja Apostólica Armênia São Jorge; a Presidente da UGAB, Regina Bazarian; o diretor de esportes, José Deguirmendjian e representantes de cada uma das equipes participantes desta 15ª Copa Armênia.

Após a execução do Hino Nacional, o jovem Artur Mekbekian fez o juramento do atleta, falando em nome dos demais companheiros, que terão pela frente a realização de muitos jogos, nas mais variadas modalidades esportivas.

A presidente da UGAB, Regina Bazarian, falou em nome da entidade, destacando que a UGAB sente-se orgulhosa em promover este evento que reune jovens de toda a coletividade, numa atividade onde não existem vencedores, nem vencidos, pois vitoriosa é a armenidade"; desejou sorte a todos os atletas e lembrou que neste ano o evento tem um significado ainda maior, por ser o ano em que a UGAB comemora seu Jubileo de Prata.

Finalizando a Solenidade, o Padre Yesnig Guzelian parabenizou a UGAB pela promoção de um evento tão significativo para a juventude armênia, desejou sucesso a todas as equipes e celebrou a benção.

A primeira competição realizada teve lugar após a cerimônia de abertura, e reuniu as equipes do Clube Armênio e da Comunidade Armênia de Osasco, num jogo de Futebol de Salão Infantiul; mas os atletas ainda terão que molhar muito a camisa, pois a Copa Armênia termina somente em 28 de outubro. Vamos Torcer.

UGAB presta homenagem a seus atletas

Os atletas que representaram a UGAB de São Paulo na 12ª Olimpíada Mundial foram homenageados durante churrasco de confraternização realizado em 17 de setembro passado.

O encontro festivo reuniu os atletas, familiares e sócios da UGAB na sede da entidade. Destacava-se também a presença da presidente da entidade, Regina Bazarian e dos beneméritos Paren Bazarian e Eranuhy Mavian.

O diretor de Esportes, Jospe Deguirmendjian, parabenizou os atletas que defenderam a UGAB de São Paulo, conquistando o vice-campeonato deste evento de abrangente repercussão, pois reuniu representantes de outros 15 países.

UGAB inaugura restaurante

Na noite de 21 de setembro, começou a funcionar regularmente o RESTAURANTE DE COMIDAS TIPICAS ARMÊNIAS DA UGAB, que estará aberto todas as quintas-feiras a noite.

Saborosos pratos típicos armênios, preparados ao estilo caseiro, serão a grande atração e, pelo sucesso da noite de inauguração, o restaurante rapidamente se transformará em um agradável ponto de encontro dos membros de nossa coletividade.

SEMANA DA CULTURA ARMÊNIA

Lançamento do livro:

Por Uma Sociedade Melhor, Para Onde Marcha A Humanidade

E palestra do autor: **Prof. Jacob Bazarian**

Data: **27/10/89 - 20:30 Horas**

Local: **Sede da UGAB: Rua Natingui, 1545, Alto de Pinheiros**

Promoção: **Comissão Cultural da UGAB**

Antranig Poladian en Buenos Aires

Luego de su paso de 3 días en la ciudad brasileña de San Pablo, donde participó de la celebración de los 25 años de la filial local de UGAB, en cuyo acto central fue su principal orador, el sábado 21, a las 18, arribó al Aeropuerto de Ezeiza el Sr. Antranig Poladian, siendo recibido por directivos de ODLA, de UGAB y de la Unión Compatriótica Armenia de Marash.

El Sr. Poladian, director de la Revista "Hoosharar Miutiún", de la central de UGAB, en los Estados Unidos, es también presidente de la Comisión Central de la Unión Compatriótica Armenia de Marash, con sede en Boston (USA).

El mismo día de su arribo, el Sr. Poladian prestigió con su presencia el Concierto que el Conjunto "Dagharán" brindó en la Sala del Museo Nacional de Arte Decorativo, del que damos cuenta por separado.

Asimismo el domingo, luego de asistir a la misa oficiada en la Catedral de San Gregorio El Iluminador, el ilustre visitante participó del almuerzo que, celebrando el Día de la Madre, se sirvió en la sede de Marash en esta ciudad.

El martes 24, el Sr. Antranig Poladian pronunció una conferencia en el Salón Gulassarian, de la filial Buenos Aires de la Unión General Armenia de Beneficencia, la que habremos de comentar en nuestra próxima edición.

Auguramos al Sr. Poladian una muy cordial estadía.

Donaciones a Sardarabad

En memoria de Hatchik Papazian

Mario Papazian	A 5.000.-
Ricardo Papazian	A 5.000.-
Mihran Sarafian	A 20.000.-
Daniel Vaneskeheian	A 5.000.-

José Balian en memoria de familiares fallecidos A 2.000.-

Con Hatchik Papazian desaparece un incondicional de la armenidad

Nada de lo armenio le fue indiferente. La armenidad era su vida y a ella se consagró.

Amigo de todos, por todos se jugaba; siempre poniendo el hombro.

Socio fundador de Homenetmen, fue su Intendente en los años 60. Efectivo colaborador del cuerpo de scouts Ararat, era también uno de los socios más antiguos de Parekordzagán.

Era nativo de Konia, provincia en la que vio la luz en 1912, y siendo un niño de corta edad le tocó vivir las atrocidades turcas y, juntamente con su familia, pasó sus primeros años escapando de la persecución otomana y de los horrores de la guerra.

Su vida fueron 77 años de sacrificio y de entrega a los demás. Por eso, hoy, sus múltiples amigos lloran el no tenerlo más.

Las Damas de UGAB y el Mes de la Cultura Armenia

Octubre es desde siempre el Mes de la Cultura Armenia. Por tal motivo, con el auspicio de la Comisión de Damas de la Unión General Armenia de Beneficencia y la participación de todas las Comisiones de Damas de la comunidad armenia de Buenos Aires, se llevó a cabo una conferencia cuyo tema fue "El desarraigo, la injusticia y sus consecuencias psicoemocionales".

La presidenta de dicha Comisión de Damas, Sra. Alicia H. de Kuchikian, tuvo a su cargo la apertura de este acto que tuvo por escenario el Salón Auditorio de la Institución, el que se vio totalmente colmado de un público interesado y entusiasta. La presentación de los expositores estuvo a cargo de la Sra. Elisa B. de Yacoubian. Integraron el panel: el Dr. Pascual Ohanian y la Prof. Nélida Boulgourdjian, en la faz histórica del temario, mientras que la Dra. Lucía Dumanian de Bienati y la Lic. Isabel Kambourian de Djeredjian desarrollaron el análisis de la repercusión del desarraigo y la injusticia en la psiquis de los protagonistas.

El tema interesó de tal modo a la concurrencia que dio lugar a preguntas que fueron contestadas con total claridad por los disertantes.

Destacamos que no fue éste "un acto más". Fue un homenaje rendido a todos esos seres que sufrieron el injusto atropello a sus derechos.

Armenia y la Banca Nazionale del Lavoro

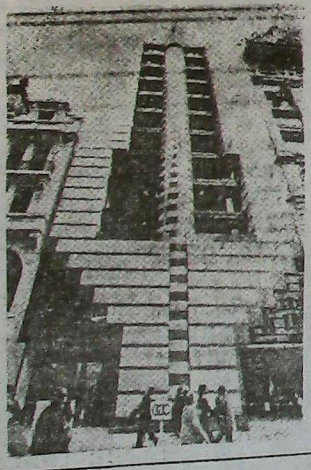

La calle Florida de Buenos Aires se ha vestido de fiesta con el monumental edificio de la casa central de la Banca Nazionale del Lavoro.

Una rigurosa geometría frontal expresada mediante franjas de granito lustrado y martellinado. Y un original volumen cilíndrico centrando la fachada, y que va desde la planta baja hasta el último piso, sobrepasando éste por la coronación de un árbol verde y frondoso.

Pero lo que constituye motivo de particular orgullo para la colectividad armenia es el hecho que de los 2 arquitectos europeos que desarrollaron el proyecto de esta joya arquitectónica, uno de ellos es armenio. En efecto, **Haig Uluhogian**, representante de Italia, es armenio. Su par es Mario Botta, de Suiza.

U. G. A. B.

ARMENIA 1322 - BS. AS.

773-2820 y 771-6500

Comisión de Damas

- Fecha Reservada -

Cena Anual

12 de Diciembre de 1989

Consultas y Reservas:

Armenia 1322 - Tel.: 773-2820

Cenas de los viernes

Promoción 1990

Los padres y madres de alumnos de esta promoción del Instituto Marie Manoogian, han tomado a su cargo las tradicionales *"Cenas de los viernes"*, con la coordinación general del conocido gourmet Nubar Barssamian.

Se invita a todos cuantos quieran disfrutar de los más deliciosos platos armenios.

Asesoría técnica en riesgos industriales y contratación de seguros generales

ATENCION ESPECIAL A LA COLECTIVIDAD ARMENIA

Bme. Mitre 777 7° B. Capital

TE. 49-1942/1886

"¿Hay alguien aquí?"

El conjunto teatral Georges Sarkissian, de la Asociación Cultural Hamazkaín de Vicente López, bajo la dirección de Kalusd Jensezian, iniciará su temporada 89 con la comedia titulada **¿Hay alguien** Black Comedy, de H. Shephard.

La presentación de esta desopilante comedia, con toques de fino humor e ironía, está relacionada con la celebración del 5° Aniversario de este conjunto teatral.

El día del estreno será el viernes 3 de noviembre, a las 22, y el lugar el Auditorio Armenia, de la calle Armenia 1366 de esta Capital. También habrá una función popular, en el Teatro de las Provincias (Av. Córdoba 6056), el martes 14 de noviembre a las 22.

Son, sin duda, dos buenas oportunidades para reir y revalidar los progresos de este grupo teatral, que constantemente va sumando lauros a favor de la difusión de la cultura armenia.

Misa y Madagh en Bakchellian

El domingo 5 de noviembre habrá Misa y Madagh en la Escuela Incorporada Armenia **Isaac Bakchellian**, calle Corrales 2527 de esta Capital.

Cultura

Khachaturian y su amor por Armenia

La siguiente nota es reiteración de los conceptos escritos por la musicóloga señora Alicia Terzian, con ocasión de la visita a la Argentina del Ballet de Armenia, en abril de 1978.

La música de Khachaturian muestra claramente el profundo amor que sentía el compositor por su Armenia.

Ya desde **Danza** para violín y piano (1926) presenta las características de su arte: generosidad, impulso, espontaneidad y optimismo. La música del armenio Khachaturian une el folklore de su patria con un tejido posromántico ligado a las modernas conquistas dentro del campo timbrico orquestal. Tonal por naturaleza y convicción, su música se articula siguiendo los esquemas clásicos libremente recreados y se complace en unir y oponer ritmos cerrados en medio de envolventes sonoridades.

Su música casi no conoce influencias y de inmediato adquiere un idioma personal, íntimamente unido al folklore melódico y rítmico de su pueblo.

Por su gran dósis de lirismo, riqueza de colorido y dinámica, y ritmos poderosos, su música no pasa desapercibida e impacta fuertemente a los auditorios más diversos.

Su **Concierto para Piano y Orquesta** (1937), le valió el sitio de honor que ocupa en el panorama de la música de nuestro tiempo. Al ser una de las obras más valiosas del repertorio del siglo XX, sirve para echar por tierra las críticas irresponsables de quienes desprecian su obra.

Espartaco

El estreno mundial de la versión coreográfica de Vilén Kalstian del **Espartaco**, de Khachaturian, muestra el talento del coreógrafo y el camino hacia un mayor modernismo logrado por el compositor.

En 1954, luego de varios años de trabajo muy intenso, presenta Khachaturian, en el mismo Teatro Kirov, de Leningrado, su tercera partitura para este Ballet. Desde su estreno en 1956, **Espartaco** ha sido realizado por alrededor de 19 coreógrafos. Kalstian demostró talento extraordinario para componer personajes de tamaña envergadura; para darle continuidad a una partitura de más de dos horas y, en especial, al lograr él "crescendo" necesario para llevar la coreografía a su máximo punto, con la muerte del protagonista.

Espartaco es un poema de amor, profundamente emotivo que consagra a Khachaturian en el mundo de la danza.

Gayané

Gayané es un ballet compuesto sobre un libreto de Derjavine, inspirado en tradiciones muy ligadas con las antiguas maneras de vida del pueblo armenio. Coreografiado por Nina Anisimova, lo estrena el Ballet de Kirov, en 1942, en el Opera Hause. Una nueva versión de esta coreógrafa se presenta en el Teatro Kirov, de Leningrado, el 20 de febrero de 1945, siendo sus principales intérpretes, junto a Nina Anisimova, Natalia Dudinskaya, Konstantin Sergueiev, Feya Baladina y Nicolai Zubkovsky.

La obra ha tenido múltiples versiones coreográficas y ha sido bailada en los más importantes teatros. Incluso las dos "suites" del ballet son ofrecidas, constantemente, a través de conciertos públicos y del disco.

Gayané ha tenido en Khachaturian un orquestador perfecto y conocedor sabio de los timbres instrumentales, logrando momentos sumamente sorprendentes por medio de combinaciones que marcan y narran, a la vez, la historia.

La partitura de Khachaturian abunda en hallazgos musicales y orquestales, en donde la sensibilidad exuberante y desbordante del compositor contagia a los espectadores.

Otro elemento digno de atención es la estricta relación entre música y danza que se muestra tanto en la delineación psicológica de los protagonistas, como en las escenas de conjunto, admirablemente armadas por el genial compositor y deslumbrantemente puestas en escena por Kalstian.

La situación en Armenia

El Consejo de los Derechos Armenios protesta por la continuidad del bloqueo

La Diáspora Armenia pone de manifiesto la movilización que ha generado alrededor del mundo el apoyo y la indignación ante la situación creada a los hermanos de la Madre Patria por el bloqueo impuesto por Azerbaidján a la región de Artsaj y también a Armenia.

En las pasadas semanas, las comunidades armenias han realizado una serie de consultas a fin de aunar esfuerzos ante el acrecentamiento de las dificultades provocadas a Artsaj y Armenia. Aparentemente, el bloqueo busca someter por el hambre al pueblo de Armenia y de Artsaj, y lograr así la capitulación de las legítimas demandas a favor de la reunificación de Artsaj. El duro golpe de esta acción inhumana, afecta a cientos de miles de sobrevivientes del reciente terremoto, así como a más de 200.000 armenios refugiados de Azerbaidján.

Comprensiblemente, una ola de indignación y enojo se ha extendido a través de la diáspora, la que se hace eco del fuerte apoyo que necesitan nuestros hermanos hostilizados por la acción de los azeríes.

De acuerdo con estos antecedentes, el Consejo Americano por los Derechos de los Armenios (ARCA), que está coordinando todos los esfuerzos que se hacen en el mundo para enviar ayuda, ha formulado el siguiente telegrama a Yuri Dubinin, embajador de la URSS en Washington:

"Las noticias acerca de los graves inconvenientes que están sufriendo Armenia y Gharabagh, son motivo de profunda preocupación para nosotros. El bloqueo económico impuesto sobre Armenia por Azerbaidján, ha creado una crisis muy seria, así como una situación de emergencia en Armenia donde, al presente, existe una gran escasez de alimentos y de otros elementos indispensables para cubrir las necesidades básicas. En particular materiales de construcción y alimentos especialmente requeridos por los sobrevivientes del terremoto, están virtualmente paralizados.

Nosotros requerimos del gobierno central de la URSS, que de los pasos necesarios para liberar a esta área de tan inhumana condición. También solicitamos el beneficio de una reunión personal con Usted, a fin de discutir la forma de salvar esta emergencia mediante el envío de alimentos y medicinas, que tenemos el propósito de hacer llegar urgentemente a nuestros hermanos armenios".

CONSEJO AMERICANO POR LOS DERECHOS DE LOS ARMENIOS

468 Auburn Street
Watertown, MA. 02172

Igual telegrama fue cursado a los embajadores en Canadá, Europa y otros centros importantes donde está asentada la Diáspora Armenia.

Cuando Stop quiere decir hambre

Esta es una de las muestras del sometimiento del pueblo armenio al hambre y a la paralización, por parte de los azeríes. La orden de Stop está en la carretera que une Goris con Lachín, desde el mes de agosto, y nadie la modifica.

Azerbaidján levantaría el bloqueo

Bakú. Los nacionalistas azerbaidjanos parecerían haberse puesto de acuerdo, en la noche del 10 de octubre, en poner fin al embargo de cargas ferroviarias que ha privado a Armenia de combustible y de otros suministros, con lo que terminaría una situación política que ya se estaba tornando insostenible.

La decisión adoptad por los líderes del Frente Popular Azerbaidjano, sería consecuencia de intensas negociaciones con el Partido Comunista Central.

Líderes del grupo azerbaidjano prometieron una reunión aquí en Bakú, donde alrededor de 180 tanques estaban necesitando combustible y lubricante para rodar desde Najichevan a Armenia, donde la venta de alimentos y el trabajo de las ambulancias están parados por carecer de los elementos necesarios.

"Nosotros decidimos, en reunión de directivos, abrir el tránsito ferroviario hacia Armenia", dijo Yngilap Aslanov, miembro del Frente Popular local y de los grupos del Comité de Huelga. Pero el informe no fue confirmado.

Asimismo, Aslanov dijo que esta medida de fuerza sería suspendida hasta el lunes 23 de octubre, a fin de dar a los legisladores soviéticos en Moscú la oportunidad de responder a las demandas de los azerbaidjanos, en el sentido de remover a la administración especial creada por el Kremlin para el área de Nogorni Gharabagh.

Informes recibidos dicen que habrían llegado a Armenia algunas mercancías, custodiadas por guardia militar a fin de que no fueran dañadas.

Aslanov también manifestó que el Frente Popular de Azerbaidján, desea que el tema de Gharabagh sea tratado por el Presidium del Soviet Supremo, atendiendo a la demanda de que la legislatura del Soviet Supremo revea la cuestión.

"Si así no ocurriera hasta el lunes 23 de octubre, el Frente Popular llamará a una nueva huelga general que i cluirá un nuevo paro y bl queo de los transportes f rroviarios", recalcó Aslanov.

La jefatura del Frente Pc pular adoptó esta decisi después que miles de manifes tantes se reunieron el domi go en la calle principal Bakú.

Cabe señalar que sólo habrían reanudado hasta aho ra muy esporádicos envíos, en lo que hace al combust ble, Armenia manifestó q aún no había recibido carg alguna para distribuir.

Por su parte, la prensa so viética informa que en campo de la reconstrucció de las regiones arrasadas po el terremoto, todo está para do a causa de que la inter ferencia azerí no permite l llegada de materiales.

La decisión azerbaidjan deja sin resolver la cuestió que ha puesto a las dos re públicas al borde de la guerr civil: el destino de Artsaj, qu la mayoría armenia intent sea devuelta a su Patria Ar menia.

Un estimado del 85 % d las mercaderías que Armeni necesita para su normal abas tecimiento, llegan por tre que forzosamente debe cruza el territorio de Azerbaidján Entre ellos se encuentran ali mentos, combustibles, mate riales de construcción y otro suministros indispensables.

La semana pasada, la legis latura soviética autorizó a gobierno a declarar el **estad de emergencia** y a enviar tro pas armadas si no se restable ciera el tráfico normal de lo ferrocarriles, pero los azer baidjanos respondieron ame nazando con la huelga genera si los ferrocarriles eran pues tos bajo control militar. **"S las tropas vienen** -dijo un re presentante oficial azerbaidja no- **nosotros no podremo controlar al pueblo".**

En Moscú, algunos arme nios y sus partidarios, incluí do Andrei D. Sakharov, or ganizador de la campaña po los derechos humanos, pide que se haga un puente aére de emergencia, desde la U nión Soviética, si el embarg no fuera levantado.

(Más Información en Pág. 12)

ԻՐ ԳԱՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ 34-ՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին Քարոզը

(Սուրբ Էջմիածին Մայր Տաճար, Հոկտ. 1989)

Զխաղաղութիւն իմ տամ ձեզ

Յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն եւ Սրբոյ. Ամէն:

Սիրեցեալ ժողովուրդ մեր որ ի Հայաստան եւ որ ի սփիւռս աշխարհի:

Անցան երեսունչորս տարիներ այն օրից, երբ Աստուծոյ ողորմութեամբ մեր Սուրբ Եկեղեցու ու ժողովրդի կամքով կոչուեցինք ստանձնելու ...յոց Առաքելական Եկեղեցու առաջին սպասաւորի պարտականութիւնը:

Մեր գահակալութեան նախորդ տարեդարձները եղել էին ուրախ առիթ...ր, անդրադառնալու մեր գործունէութեան արդիւնքներին եւ յետագայ ե...ղեցաչէն ծրագրերին: Այս տարի այդ պարագան չէ: Մենք բոլորս այս օ...րին հեռու ենք ուրախ լինելուց: Մեր ցաւատանջ սպասումները արցա...խան դատի արդար լուծման, մեր հայրենի աշխարհի դառնօրն վիրաւոր ...ճակը, իբրեւ հետեւանք անցեալ Դեկտեմբերի 7ի ահարկու երկրաշարժի, ...ծածնել են մեր կեանքի մթնոլորտը ծանր մտահոգութիւններով:

Այս պահին, այս աղօթքի եւ ուխտի պահին, մեր սրբազան պարտքն ենք ...յատում մեր սրտի խօսքը ուղղել մեր ողջ ժողովրդին, որ ամուր պահի ...ահպանի՝ ապրելու, գոյատեւելու իր կամեցողութիւնը, իր վէրքերը բու...ժելու, տոկալու եւ դժուարութիւնները յաղթահարելու քաջութիւնը, որ վառ պահի յոյսի կանթեղը եւ երազանքը նոր վերածննդի:

Թող որ՝ «Որք վարէին արտասուօք՝ ցնծութեամբ հնձեսցեն» (Սաղմոս ...ԻԵ 50):

Եւ ով գիտէ, գուցէ այս աղէտները նոր փորձութիւններ են մեր բազմա...դարեան պատմութեան ճանապարհի վրայ, որպէսզի դրանք յաղթահարելով, ...ր ազգը հասնի ոգեկան նոր բարձունքների, գի տառապանքով միայն կա...րելի է հասնել աստղերին:

Թէեւ տխուր ենք ու մտահոգ, սակայն ոչ յուսահատ: Յուսահատութիւնը ...խստոնեայի համար մեղաւոր վիճակ է: Յոյսը հաւատ է եւ չենք պայքարի ... ճանապարհ յաղթանակի:

«Յոյս ոչ երբեք ամաչեցուցանէ» (Հռոմ. Ե. 50):

Աւելին, նոյնիսկ մխիթարութեան պահեր ենք ապրում այս իսկ օրերին:

Այո, մխիթարական է տեսնել, թէ ինչպէս աղէտեալ շրջանները հետզհետէ ...րաշինւում են, օժտւում բազմահազար բնակարաններով, դպրոցական ...նքերով, հիւանդանոցներով եւ գործարաններով, չարքաշ աշխատանքով ...եր ժողովրդի եւ օգնութեամբը Խորհրդային Միութեան տարբեր հանրա...պետութիւնների ու արտասահմանի մարդասէր կազմակերպութիւնների:

Մխիթարական է, որ աղէտից յետոյ Խորհրդային Միութեան տարբեր շըր...ջաններում, ապաստան գտած տասնեակ հազարաւոր ընտանիքներ, իրենց ե...րախաներով, արդէն վերադառնում են իրենց ծննդավայրը, եւ նրանցից ...շատերն իրենց ձեռքերով նոր համեստ բնակարաններ են կառուցում:

Ով այցելում է այս օրերին աղէտեալ շրջանները, ամէնուրեք տեսնում է ...րուած աշխատանք եւ գոհացուցիչ իրագործումներ, ազնիւ մարդկանց ...ուքով կատարուած հայրենի պետութեան լայն միջոցառումներով: Մեծա...պէս յուսադրիչ է այս իրողութիւնը եւ ստոյգ գրաւական, որ առաջիկայ մի ...անի տարիների ընթացքում երկրաշարժից աւերուած քաղաքներն ու շէները ...պիտի վերագտնեն իրենց երբեմնի բնականոն կեանքը: Հայրենի կտուրի տակ նորից կը լինի հարսանիք եւ մկրտութիւն:

Մենք մխիթարուած ենք ոչ միայն նիւթական շինարարութեան իրագոր...ծումներով, այլեւ ազգային ինքնագիտակցութեան ու արժանապատուու...թեան զարմանալի զարթօնքով ու նաեւ կրօնական, հոգեւոր ապրումների ճառագայթումով:

Այո, յստակ իրողութիւն է, որ Հայաստանի ու Արցախի մեր ժողովուր...դը, իր ազգային ինքնութեան արմատները որոնելու ճանապարհին, հաս...նում է նաեւ իր կրօնական աւանդների ակունքներին, իր ազգային մայր եկեղեցու, Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցու ոգեկանութեան ակունք...ներին:

Զարմանահրաշ երեւոյթ է, որ մեր ժողովուրդը, մանաւանդ աղէտեալ շրջաններում, դեռեւս անհամար զրկանքների մէջ, դիմում է մեզ, դիմում է իր հոգեւորականներին ու աղերսում, որ նոր եկեղեցիներ բացուեն, որ Սուրբ Գրքեր եւ խաչիկներ բաժանուեն:

Մենք յուզումով ենք յիշում, երբ անցեալ Դեկտեմբերի 11ին, երկրա...շարժից չորս օր յետոյ, աւերակ Լենինականի հրապարակում գտնուած ժա...մանակ, Ամենափրկիչ փլուած եկեղեցու աւերակների առաջ, մեր շուրջը հաւաքուած բազմահարիւր ժողովուրդը իր ահաւոր վիշտը, իր մեռելները կարծէք մի պահ մոռացած, դիմում է մեզ, թէ «Վեհափառ, ե՞րբ էք վերա...կանգնելու մեր Սուրբ Տաճարը»: Եւ ես վերջին ամիսներին, ամէն կողմից դիմումներ են հասնում Մայր Աթոռ՝ նոր եկեղեցիներ բացելու եւ հները վերանորոգելու: Սպիտակի ժողովրդի աղերսը այս օրերին աղաղակի է վե...րածուել, նոր եկեղեցի կառուցելու այնտեղ, ի յիշատակ ամբողջ աղէտեալ շրջանի զոհերի: Առայժմ մի վարդապետ ենք ուղարկել այնտեղ հաւաքովի մի տնակում եկեղեցական արարողութիւններ կատարելու:

Աւելին, մի քանի օր առաջ, նոր թախանձագին դիմումներ կատարուեցին մեզ՝ Ստեփանաւանի եւ Կիրովականի աղէտեալ ժողովրդի կողմից, որոնք պահանջում են աւելի ընդարձակ եկեղեցական նոր շէնքեր ունենալ, քան որ իրենց եկեղեցիները թէեւ չեն քանդուած, սակայն փոքր լինելով չե... բաւարարում բազմահազար հաւատացեալների հոգեւոր կարիքներին:

Բայց ոչ միայն աղէտեալ գօտում, հոգեւոր զարթօնքը ճառագայթում ... նաեւ Արցախում ու Հայաստանի միւս շրջաններում, ուր բազմահարիւ... մկրտութիւններ են տեղի ունենում ամէն Շաբաթ եւ Կիրակի օրերին:

Մենք եւ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոս Տ. Տ. Գարեգին Բ.ը բուռն ցնցող ապրումներ ունեցանք մեր ուղեւորութեան ընթացքին՝ Եղեգնաձո...րում, Սիսիանում, Գորիսում եւ Տաթեւում՝ տասնեակ հազարաւոր ժողո...վրդի սրտի տրոփիւնը զգալով ու նրա վերընձիւղած հաւատքը դէպի Հա...յաստանեայց Մայր Եկեղեցի, իբրեւ յոյսի եւ մխիթարութեան ու հոգեւոր փրկութեան աղբիւր: Հեռու երկրներում բնակուող մեր զաւակներից շատե...րը գուցէ դժուար հասկանան այս սքանչելի երեւոյթը:

Ստոյգ իրողութիւն է, որ այսօր հայաստանցին, հայոց դաստիարա... Մայր Եկեղեցու կամարների ներքոյ, գտնում է հոգեկան նեցուկ, ապաւ... ու ազգային ինքնութեան ստուգութիւն: Եւ մենք գոհ ենք յոյժ, որ ա... հոգեկան ապրումների մթնոլորտի մէջ մեր եկեղեցու սպասաւորները՝ ե...պիսկոպոսներ, վարդապետներ ու քահանաներ, բոլորը երիտասարդներ փորձում են իրենց պարտքը կատարել հաւատքով ու նուիրումով, մանա...ւանդ աղէտեալ շրջաններում եւ նորաբաց վանքերում ու եկեղեցիներում Սիւնեաց Աշխարհում եւ Արցախում: Մեր առջեւ դրուած է մեծ ու պատաս...խանատու խնդիր՝ աճեցնելու թիւը մեր երիտասարդ հոգեւոր մշակների: Այդ իսկ նպատակաւ այս տարի մեր հոգեւոր ճեմարանի ուսանողներու թի...ւը բարձրացրինք եօթանասունի:

Զարմանալի երեւոյթ է նաեւ մեր ժողովրդի եւ մտաւորականութեան՝ հոգեւոր ու ազգային հպարտութեան հասնող զգացողութիւնը, Հայաստանի քրիստոնէացման 1700ամեակին նուիրուած՝ Երեւանում մի յուշարձան եկե...ղեցի կառուցելու աւետիսին ի լուր, ծրագիր, որ մենք յուսով ենք, թէ ...այժմեան ծանր օրերի անցնելուց յետոյ, կեանքի կը կոչուի 2001 թուակա...նին:

Ահաւասիկ մեր մխիթարութիւնը այսօր, մեր յոյսերը, մեր սպասումները եւ մանաւանդ մեր աներեր հաւատքը յաղթահարելու ամէն դժուարութիւն, բեկանելու չար ուժերը: Եւ ինչպէս նահատակ մեծ բանաստեղծը, կանգնած ... փառ, պիտի կերտենք նոր արշալոյս»:

մեր ճակատագրի ճանապարհին, ուխտենք՝ «Մենք, զաւակներդ օգոստա...

Սիրեցեալ հաւատացեալներ մեր, արթուն եւ ինքնավստահ, փոխադարձ սիրով ու միասնական՝ գնացէք դէպի կեանք, դէպի հայրենանուէր աշխա...տանք, դէպի յաղթանակ:

«Հոգով եռացէք, տեառն ծառայեցէք, յուսիվ խնդացէք, նեղութեան համ...բերեցէք, աղօթից առէպ կացէք ... եթէ հնար ինչ իցէ ձեզ, ընդ ամենայն մարդկան խաղաղութիւն կալջիք» (Հռոմ. 12-13, 180): Ամէն:

ՎԱԶԳԷՆ ԱՌԱՋԻՆ
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

Հայաստանեայց Եկեղեցին, Հայ Մշակոյթը եւ Մենք

Մշակոյթի ամիս է, Հայ Մշակոյթի ամիս... բնական է որ մտովի փոխադրուինք մեր պատմութեան անցեալ էջերուն, փնտռենք մեր մշակոյթին ակունքը եւ հետեւինք անոր զարգացման ընթացքին:

Որպէս ազգ եւ պետութիւն կայինք, անշուշտ, 301-ին՝ քրիստոնէութիւնը ընդունելէ առաջ: Դժբախտաբար, 4-րդ դարուն իշխած մոլեռանդութեան պատճառով ջանդուած են մեր մեհեանները, ոչնչացուած է մեր մեհենական գրականութիւնը, արմատախիլ եղած է քրմական դասը: Միւնոյն, արժէքներ չատ կային. ինչ որ մնացած է, անոր լաւագոյն վկայութիւնն է: Գեղեցիկ օրինակ է գանձի հեթանոսական մեհեանը: Ժողովրդական բահիւնեան գողտրիկ նուիրներ են մեծ մասամբ մեր պատմահայր Մովսէս Խորենացիի առանձած յայտնի հատուածները եւ այլն:

Յանկալի պիտի ըլլար որ Գրիգոր Լուսաւորիչ քրիստոնէական Լոյսը տարածելով հանդերձ չջանդէր մեր մեհեանները մինչեւ հիմերը եւ անոնց վրայ Աստուածոյ տունը չկառուցէր (ինչպէս Սուրբ Էջմիածնի եւ Հռիփսիմէի տաճարի պարագային): Բայց ցանկալին եւ իրականութիւնը միշտ տարբեր են իրարմէ...

Աբգունքէն վար իջնելով՝ Երդ դարու սկզբին քրիստոնէութիւնը տարածուեցաւ մեր ժողովուրդին մէջ: Այսօր ոչ ոք կը ժխտէ (նոյնիսկ մարանդող անաստուածհանները) որ քրիստոնէութիւնը պատմականօրէն յառաջիկայան վարդապետութիւն մըն էր. ան մարդը հռչակեց հաճար Աստուծոյ: Եթէ յիշենք որ այն տուն ստրկատիրութեան շրջան էր, դժուար չէ ըմբռնել կարեւորութիւնը ուսմունքի մը, որ բոլոր մարդիկը «Աստուծոյ որդիներ» կը կոչէ, աստուածային արարչագործութեան արդիւնք: Նոյնիսկ այրմարդու եւ կնոջ հաւասարութեան գաղափարը կը հաստատէ՝ Մեծ Վարդապետի բերանով հռչակելով. «Ի սկզբանէ Աստուած արու եւ էգ արար զնոսա»:

Այս բոլորը ճիշդ են հաճաքրիստոնէական առումով: Բայց հայ եկեղեցին յարատեւութիւն մեզի ազգայնացաւ, հայացաւ: Ասկէնք օրինակներով.

Եզնիկ Կողբացի մեծ փիլիսոփան, որ մեր կարծիքով նոյն ինք Բագրեւանդայ Եզնիկ եպիսկոպոսն է, 447-ին կ'ամրողջացնէ իր աքանչելի «Եղծ առանդոց» գիրքը, որուն մէջ քրիստոնէութեան դիրքերէ կը չախչախէ պարսկական մազդեզականութիւնը՝ հեթանոս զրադաշտականութիւնը: Այս գիրքին կարեւորութիւնը չատ ածելի է, քան հեթանոսութեան ուսմունքի չախչախումը: 451-ի Աւարայրի ճակատամարտի նախօրէին եզնիկ կողբացի գիրքով պատերազմ յայտարարեց հեթանոս Պարսկաստանի դէմ եւ յաղթական պատերազմ: Կասկածէ վեր է որ Աւարայր գացած հայ հոգեւորականներն ու իշխանները ծանօթ էին այս գիրքին, ներշնչուած անով, ոգեղինացած:

Քէ՞ որ եղիչէ պատմիչի վկայութեամբ հայ քաջերը կը գոչէին «Վասն Քրիստոսի, Վասն Հայրենեացս»: Աւարրայրը քրիստոնեայ հայուն պատերազմն էր հեթանոս զաղթեցողի Պարսկաստանի դէմ, եւ զաղթեցողութեան դէմ պայքարելու, պատերազմելու առաջին օրինակը հայ քրիստոնէական եկեղեցին ներշնչեց:

Պատահական չէ, անշուշտ, հայ կիներու եւ օրիորդներու մասնակցութիւնը Աւարայրի ճակատամարտին, որոնք քրիստոնէութեան չնորհիւ կայուն ընտանիք ունեցան, արժանապատուութիւն, հայ Հայրենիքի զգացում, զորս չէին ուզեր կորսնցնել:

Գիրերու գիւտէն անմիջապէս յետոյ Հայաստանեայց եկեղեցին ամենուրեք բացաս դպրոցներ: Ի դէպ, Մայր Աթոռի մէջ դպրոց՝ դպրեվանք գործեց 406-էն այս կողմ պատմութեան ամբողջ տեւողութեան ընթացքին: աշխարհի ամէնէն հին դպրոցներէն մին:

Հայ կրթութեան գործը դրեթէ մինչեւ 18-րդ դարու վերջը հայ եկեղեցիի ձեռքն էր: Այդ ընթացքին մեր եկեղեցին կրթեց հայ ուշիմ պատանիները, որոնք ստեղծեցին աշխարհի հիացմունքին արժանի մատենագրութիւն, բանաստեղծութիւն (Գրիգոր Նարեկացի), մանրանկարչութիւն (մեր ծաղկող հոգեւորականները), եւ ճարտարապետութիւն (Կոմիտաս կաթողիկոս եւ Կոմիտաս վարդապետ) եւ այլն: Միով բանիւ՝ մշակոյթ ըմբռնումի մը բոլոր բաղադրամասերը:

Քրիստոնէութեան ընդունումով լայնցաւ հայ ազգի մտահորիզոնը. եղելութիւնները, կեանքի ըմբռնողութիւնը նոր իմաստ ստացան: Օրինակով խօսելով՝ բերենք հետեւեալ համեմատութիւնը: Երբ Հայկ Նահապետ Բէլի հետ կը պատերազմէր, ըստ Մովսէս Խորենացիի հետեւեալ ճառը կ'արտասանէ. «Վա՛մ կը մեռնինք, եւ Բէլը կը տիրէ մեր հարստութեան, կա՛մ մեր ձեռքին յաղողութիւնը անոր ցոյց կու տանք, կը ցրուի ամբոխը, եւ մենք կը յաղթենք»: Այսինքն՝ գուտ նիւթական արարք մը: Մինչդեռ արմատապէս տարբեր է հայոց պատասխանը պարսից Ցազկերտ արքային. «Քու սուրդ, եւ մեր պարտնոցը, ի՛նչ կ'ուզես ըրէ, միայն ձգէ որ մենք զԱստուած պաշտենք»: Վարդան Մամիկոնեան ալ ճակատամարտէն առաջ արտասանած ճառին մէջ կը չեշտէ հարցին ոգեղէն կողմը. «Զվախենանք հեթանոսներու բազմութենէն... եթէ Տէրը մեզի յաղթանակ չնորհէ, կ'ոչնչացնենք անոնց զօրութիւնը, որպէսզի բարձրանայ ճշմարտութեան կողմը: Իսկ եթէ մեր կեանքին վախճանը հասած է այս պատերազմի մէջ, ընդունինք սիրտ ուրախութեամբ: Միայն թէ քաջ

Արթուն Ըլլանք

Հայաստանի ծայր աստիճան սրուած կացութիւնը, մեզ կը պարտադրէ զայն, ազգովին մեր մտահոգութեան առարկան դարձնել, որքան ատեն կառավարութիւն եւ ժողովուրդ կը թուի թէ համերաշխ միութեան մը մէջ չեն, երկու կողմով կը դիտեն տարակարծութիւններ, որոնք ստեղծուած են արցախեան հարցի կապակցութեամբ։ Այսինքն, երբ կառավարական շրջանակները դիմանագիտական աշխատանք կը տանին Քրէմլինի եւ Գաքուի հետ, – թէեւ ողբերգական պայմաններու մէջ – ժողովրդական մասսայի սովետահէր տրամադրութիւնը սկսած է տկարանալ, ինչ որ կարող է անիշխանական դրութեան մը ստեղծումին։ Այս պայմաններուն ներքեւ, հայրենի ժողովուրդը – հակառակը է՝ ո՛չ թէ պետութիւնը – սփիւռք հայրենիք ծաւալուն փոխյարաբերութիւններու հետեւանքով ուշադրութիւնը դարձուցած է սփիւռքահայութեան, ապաւելով որ իր գծային կացութիւնը լուծումի մը յանգի անոր միջոցաւ։ Չէ՞ որ սփիւռքի մէջ երեք կուակցութիւններ համաձայն են Արցախին հայկական հողամաս ըլլալուն եւ անոր կցմանը Հայաստանի Հանրապետութեան, եւ անոնք ի մի համադրած իրենց բարեկամ եւ տնտեսական ուժերը անյապաղ եւ միակամ դիմած են նաեւ երկրաշարժի աղէտեալներուն։

Կորպաչովի՝ սահմանային եւ ազգային հարցերու լուծման յետագայ մը եւ հայոց պահանջքներուն նկատմամբ ցուցաբերած սպասողական քաղաքականութիւնը, բուն իսկ աղբիւրը կը կազմէ այս անբաղձալի եւ ողբերգական կացութեան, որուն հետեւանքը, մինչեւ իսկ նկրտողներ կան հակառուն կեցուածք որդեգրելու, առանց խորհելու թէ հայ ժողովուրդի գոյութիւնը, ներկան եւ ապագան կախեալ է անոր հովանաւորութենէն։ Եթէ, ըստ անոնց, ռուս ժողովուրդը այսօր հայուն բարեկամը չէ, բայց եւ այնպէս, ըստ մեզի, Քշնամի՛ն ալ չէ։ Այսքանը ըմբռնելու քաղաքական հասունութենէն կը պահանջուի հայրենի ժողովուրդէն, որ կ'ներեւի թէ էքսթասիի մատնուած՝ հրապարակայնութեան տուած թոյլտուութենէն, սկսած է իր նետած ճիւղը կորել, չեմ գիտեր ուրկէ ստացուած ուժէն եւ խոտուումներէն առաջնորդուելով։

Գաղութս այցելած պետական դէմքերու զեկուցման եւ ժողովրդային խաւերու պատկանող արուեստագէտներու եւ հիւրերու ունեցած արտայայտութեանց միջեւ հակասութիւններ կան։ Այսուհանդերձ, միակ հարցի մը մէջ երկու կողմերն ալ համաձայն են թէ՝ Հայրենիքի մէջ տիրող ներկայ կացութիւնը, ամենավատ փուլի մէջ է, ի մասնաւորի պատերազմական վիճակի ենթարկուած ըլլալով երկրին տնտեսութիւնն ու սննդառական աղբիւրները, որոնք 85% ՀԱՄԵՄԱՏՈՒԹԵԱՄԲ Աղբրպէյճանի վրայով տեղի կ'ունենան։

Ցաւալի է խորհիլ թէ՝ մեծ յոյսեր ներշնչող փերեսթրոյքայի եւ կլասնոստի անպատեհ եւ անհիմնաքանդ ընթացքէն, որ ամբողջ Խ. Միութեան ժողովուրդները չօչափելի հագեցման ենթարկեց եւ մեծ արժագանգ գալու մի-ջազգային շրջանակներու մէջ, հայերս միակ ժողովուրդն ենք որ չկրցանք լաւագոյնս օգտուիլ անկէ, մե՛ր իսկ յանցանքով, որ հետեւանքն է մեր անժամանակ դիմումին՝ Արցախը Հայաստանին կցելու մասին։ Մինչդեռ, զայն մեզի կցելու գործողութենէն առաջ, – որը ուսումնասիրման եւ ժամանակի կարօտ է, ըսած ենք եւ կը կրկնենք ամէն անգամ – արդէն ճանաչում գտաւ Քրէմլինի մօտ՝ անոր կարդ մը իրաւունքներուն անդրադառնալու պահանջքը եւ ստեղծուեցան Հայաստան-Արցախ մշակութային եւ տնտեսական կապեր, ուղեցաւ վարչական որոշ հովանաւորութիւն Քրէմլինէն նշանակուած ներկայացուցիչի մը միջնամտութեամբ, որոնք առայժմ բաւարար համարուելէն, երբ Խ. Միութիւնը կարօտ էր խաղաղ կեցութեան մը, իր ներքին –ըստ բաւականի կնճռոտ եւ բազմազգի ժողովուրդներէ կազմուած – սահմաններուն մէջ։

Որքան ալ նկատելիօրէն ի հեճուկս հայ ժողովուրդին ըլլան տրուած որոշումները, նկատի ունենալու է թէ հասած ենք սակայն մեր նպատակին։ Այսինքն, մեր պահանջքը բերած Գերագոյն Մարմնին գնահատանքին, որպէսզի ան իր արդար լուծումը գտնէ։ Կրնայ այսօր չըլլալ, բայց վաղը՝ անպայման։ Այսօր, բովանդակ աշխարհ գիտէ թէ Արցախը հայկական մարզ է։

Թէ ինչ կը վերաբերի ըսփիւռքահայութեան եւ ըսփիւռքի հայ մամուլին, պարտինք պահել Համերաշխութիւն՝ դաւոդութեան, մտածողութեան եւ ուղղութեան, լաւագոյն կերպով արձագանգ գտնելով հայրենի պետականութեան եւ ժողովուրդին մօտ, բացայայտել մեր դիրքորոշումը թէ՝ համաձայն չենք չափազանցութիւններու եւ տօնքիխոտեան պոռթկումներու, թէ մեզ համար էական եւ կենսական հարց է Հայաստանի Հանրապետութեան եւ ժողովուրդին անխախտ կեցութիւնը Խ. Միութեան մեծ ընտանիքին մէջ, ըլլալ ըզգաստ եւ խոհեմ, – կը չեզոտենք խոհեմութիւնը – որպէսզի չատ աւելի վստահելի տարր դառնանք համամիութենական մասնակցութեամբ։ Աչխարհ չի փոքրանար։ Կը հակայնայ հետզհետէ, նոր եւ տիեզերական ամբողջութեան մը վերածուելու նշանաւով։ Զղացրգռութիւնն ու նեղմտութիւնը մեր մեծագոյն թշնամիներն են։ Ազգամիջեան թշնամանքները անանկին անոնցմով, եւ կը անանկին անոնցմով, եւ անապայման կորուստով կ'ելլեն անո՛նք որոնք իրենց ուժերը չափելու կարողութեան զուրկ կ'ըլլան, եւ նեցուկն ու բարեկամը կը փնտռեն այլուր, երբ իրենց կողքին կեցած է արդէն ան։ Անոնք, որոնք կ'անգիտանան այս ճշմարտութիւնը, Թող պատմութեան էջերը թերթեն եւ յետադարձ ակնարկով մը վերադառնան մինչեւ Մեծն Պետրոսի շրջանին, որ միակ վեհապետը եղաւ ազգային իրա՛ւ գործիչ եւ հայրենասէրն Իրաւէ Օրէի խնդրանքին ընդառաջող, – երբ Եւրոպան Հայաստանը իրմէ չատ հեռու եւ անշահաբեր ու խոպան գտաւ – եւ իջաւ Անդրկովկասեան քրիստոնեայ եկեղեցիները փրկելու, որը անշուշտ Թէ իր ծաւալապաշտ քաղաքականութեան ծիրին մէջ կ'իյնար։ Ռուս ժողովուրդը այսօրուան պայմաններուն մէջ եւս, – ինչպէս երէկ – կը մնայ միակ բարեկամը, միակ հովանաւորողն ու պաշտպանը, հայ ժողովուրդին, ուզենք Թէ չուզենք։

Հրապարակայնութիւնը չահագործենք մեզի ի նպաստ, եւ ոչ՝ ի վնաս, եւ ճանչնանք անո՛նք որոնք պոռ ջուրի մէջ ձուկ որսալու եւեր են, դժգոհութիւնն ստեղծելով հայրենի ժողովուրդին մօտ, իսկ հայրենի ժողովուրդին կը յանձնարարենք ապաւինիլ միայն իր խղճի ձայնին, յստակատեսութեան եւ կացութիւնները կշռադատելու հատուածաբեան, առողջ մտաւորականներու Թելադրանքներով, եւ չգտնուին ծիծաղելի վիճակի ենթարկուածներ, – չուարտամի մատնուած – որոնք կարծեն Թէ գաղթաշխարհի մէջ հայկական հօՀարիւր հազարնոց բանակ մը կայ, որ պատրաստ է Հայրենիքը փրկելու (*) ՝ Աւտուած իմ, ի՛նչ օրերու հասանք – [illegible] հօՀաճատուն հողի ի մի [illegible] տրելու կարողութիւնը [illegible] նինք։ Նոյնպէս, խնդ [illegible] նանկացած մտքերէ [illegible] այն խելառ մտածումը [illegible] Լենինականի երկրաշարժէ [illegible] Թէ բնական այլ՝ արուեստական եւս դիտումներ ունի։ Այսքան է եղեր [illegible] ժողովուրդի խելացութիւնն ու իմաստութիւնը, որ այնքան կը յոխորտանք։

Վերջին խօսք։ Հայկական երեք կուսակցութիւններու ղեկավար մարմինները եւ մամուլը պարտին պատրաստ կանգնիլ մեր այնքան սիրելի բայց վտանգուած հայրենիքին, զայն առաջնորդելով խաղաղ կեցութեան եւ հոգեկան ու բարոյական հանգիստի, առանց որոնց կարելի չէ մեղմել եւ վերացնել տիրող կացութիւնը, Երեւան–Քրէմլին–Գաքու յարաբերութիւններու միջեւ։

Գետութիւն, Եկեղեցի եւ ժողովուրդ, միակամ եւ հաստատուն լեցուած մէկ կողմ դնելուին մեր հաշիւները, մեծ տեմպերով յառաջ դիմելու եւ այդ տեմպերուն մասնակից դառնալու համար հոգեփոխութեան մը, որ ըսկած է իր արդիւնքները տալ խորհրդային կարգերու մտածողութեան մէջ, մասնակցելու կոչուած՝ չինարարական եւ տնտեսական հրատկայ վերելքի մը, որուն աչխարհ կարօտ էր դարերէ ի վեր եւ այսօր գուցէ իրականութիւն դառնայ եթէ հաստատով նայինք անոր։ Մեր երազած եւ ձեռք ձգած Հայրենիքը մնայ յաւիտեան, որպէսզի սփիւռքը չմայի եւ չհիւծի։

Մեծը Հայրենի՛քն է եւ ոչ՝ սփիւռքը։ Սփիւռքը կարօտ է Հայրենիքի գոյութեան։ Հայրենի՛ հայեր, խնայեցէ՛ք Անոր։ Մեզի համար Ան մեր մեծագոյն արգելն է, յոյսն է, գեղեցկութիւնն է, հաստատն է եւ հպարտութիւնը։

ՎԱՐՈՒԺԱՆ ԱՄԷՄԵԱՆ

Մայքըլ Քաներզ «ԱՐԱՐԱՏ»ի Վիպասու

Atlantis Productions-ի մէկ հաղորդագրութեան համաձայն, հանրածանօթ հայազգի Մայքըլ Քաներզ (Գրիգոր Օհանեան) վիպասուն (narrador) է նոր պատրաստուած ժապաւէնի մը Ա-րարատ լեռան մասին, որ վերնագրուած է "Ararat Beckons"։ Քաներզ ծանօթ է հայկական նպատակներու իր զօրակցութեամբ. անիկա «Աթլանթիս»ի մրցանակի արժանացած երկու այլ ֆիլմերու – «Մոռցուած Ցեղասպանութիւնը» եւ «Հայկական Հարցը» – արտադրութեանց նոյնպէս վիպասուն էր։

Արարատի մասին նոր ժապաւէնը պատրաստուած է Մայքըլ Ցակորեանի կողմէ, որ լեռնագնացութիւնը ու Մասիսի գագաթին նուաճումը է երբէ հայերու՝ Մասիս ու Կրկէ Բարսեղեանները եւ Համլէթ Ներսէսեանի կողմէ, 4 Օգոստոս 1966ին։

Լեռնագնացները ձերբակալուեցան Արարատէն իրենց էջքին։ Բայց ամոթ յաջողած էին նկարահանուած ֆիլմերը յանձնել հովիւի մը, որ յետագային զանոնք ուղարկեց իրենց տիրոջուն։ Այսպէսով պատրաստուեցաւ դէպի Արարատ լեռ ուխտագնացութեան մէկ ժամ տեւող այս ժապաւէնը՝ «Արարատի Կանչը», որ պիտի ցուցադրուի հանրութեան այս տարեվերջին։

Նոր վանքեր եւ եկեղեցիներ կը յանձնուին Սուրբ Էջմիածնի

Հայաստանի Նախարարաց Նորհուրդի որոշումով Մ. Էջմիածնի վերադարձուեցան 10րդ դարու Հաղրատի վանքը, Մեւանի շրջանի Դեմաշէն գիւղի 19րդ դարու Սուրբ Թադէոս, Նաիրիի շրջանի Եղուարդ ասանի 13րդ դարու Սուրբ Նշան, Գորիսի 19րդ դարու Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ եւ Ղափանի շրջանի Գեղանուշ գիւղի 19րդ դարու Սուրբ Հռիփսիմէ եկեղեցիները։

Բոլոր եկեղեցիները վերանորոգուած են Հայաստանի պատմութեան եւ մշակութային յուշարձաններու պահպանման եւ օգտագործման գլխաւոր վարչութեան կողմէ։

Հայրենի **«Տաղարան»** համոյթը որ մայրաքաղաքս ժամանած էր անցեալ Հոկտեմբեր 8-ին, տուաւ գաղութիս արուեստասէր հասարակութեան հայ միջնադարեան մշակոյթին առնչուող վերածնած երաժշտական գործերու 3 նուագահանդէսներ, ուր կար նաեւ եւրոպական դասականը ու հայկական ազգագրականը՝ ղեկավարութեամբ Երուանդ Երկանեանի, եւ գեղարուեստական տնօրէնութեամբ վարպետ ամոլնքող Սուսաննա Գաբրիէլեանի:

ա- Հոկտեմբեր 10-ին, Արժանթինի Գաղոս Լոփէս Պուչարտօ ազգային երաժշտանոցին մէջ:

բ- Ցետ Գորտոպա նահանգի, եւ Պրազիլեան գեղարուեստական շրջագայութեան՝ Հոկտեմբեր 21-ին, տեղւոյս Զարդարուեստի Թանգարանին հոյակապ զեռուն հանդիսասրահին մէջ:

գ- Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարին մէջ, անցեալ Կիրակի 22 Հոկտեմբերի, ժամը 20-ին:

Երուանդ Երկանեան իր բարձր արուեստով, Սուսաննա Գաբրիէլեան իր ամոլնքի տաղանդով, մենակատարներն ու նուագողները բոլորն ալ արժանի են բարձր գնահատանքի: Ստորեւ կու տանք վերջին երկու նուագահանդէսներուն վերաբերեալ նկարագրականը, պատրաստուած Փրոֆ. Սամուէլ Անթոսեանի կողմէ:

(ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ)

Հայրենի «Տաղարան» Համոյթին Համերգները

«Տաղ» կը կոչուէր հայ միջնադարեան բանաստեղծութիւնը գրիգոր Նարեկացիէն սկսեալ մինչեւ Նաղաշ Յովհաննան, իսկ «Տաղարան» խորագիրով լոյս կը տեսնէին մեր միջնադարեան տաղերը:

«Տաղարան» խօսուն անունով կոչուեցաւ հայրենի այս համոյթը, որ կարճ ժամանակի ընթացքին նուաճեց ունկնդիրներուն հոգիները: Հոկտեմբեր 21-22-ին «Տաղարան»ի համերգները արուեստի իրական վայելքի առիթներ ընծայեցին ունկընդիրներուն: Ճաշակով ընտրուած եւ կատարողականով մեկնաբանական բարձր արուեստով մատուցուող հայ հոգեւոր երաժշտութիւնը ախորժալուր է հայու ականջին: Մէկը միւսի ետեւէն հնչեցին մեր Պատմահայր Մովսէս Խորենացիի, մեծ երաժիշտ Ներսէս Շնորհալիի եւ ցնորք կլայեցիի (13րդ դար) հոգեպարար մեղեդիները: Քրիստոնէական երկիւղածութիւն, բարձրեալի հետ հաղորդուելու ձգտում կար այդ տաղերուն մէջ: Աղօթք ու լոյս, խունկի բոյր կայ այդ չարականներուն մէջ:

Որչա՛փ համահնչուն են այս տաղերը մեր էութեան այսօր, երբ հայը նորէն կ'ներթայ դէպի իր արմատնե-րը, ազգային նոր զարթօնքը անհրաժեշտ կը դարձնէ ճանչնալ, վերստին իմաստաւորել մեր անցեալը, գըտնահատել մեր նախնիքներուն ստեղծած մշակոյթը: Եւ այս բոլորը մատուցուեցաւ բարձրարուեստ մեկնաբանութեամբ նով ըլլայ որպէս երաժշտութիւն մէ երգ:

Առաջին բաժինին որոշ հետաքրքրութիւն հաղորդեցին սպանական երեք երգեր, որոնք յատկապէս այս առթիւ պատրաստուած էին:

Համերգի երկրորդ բաժինը կը բաղկանար ազգային երգերէ: Հայ Սփիւռքի մէջ գերէ: Հայ Սփիւռքի մէջ գերգ այդ երգերը միշտ ալ երգուած են: Այդ երգերը այսօր կ'ներգուին նաեւ Հայաստանի մէջ: Այդ երգերուն մէջ հայրենասիրական ոգին կայ, միտքը կայ, յոյսն ճիշդ կայ, միտքը կայ, յոյսն ճիշդ կայ: Հայ կաթողիկէ հոգին կայ: Հայ կաթողիկէ վարդապետ մը ըլլալով՝ Մկրտիչ Պէշիկթաշլեան ցայտուն ապրած է հայ ազգին ազգային-կաթողիկէ անդրպետումը եւ իր ցաւն արտայայտած է «Եղբայր եմք մեք» նշանաւոր բանաստեղծութեան մէջ: Որչա՛փ յոյզ, յոյս եւ լաւատեսութիւն դրած է հայը այս երգին մէջ:

Իր խորհուրդով ու համարձակ բովանդակութեան համապատասխան մեկնաբանութեամբ անմահ Միքայէլ Նալբանտեանի «Ազատութիւն» բանաստեղծութեան վրայ յօրինուած երգը: Ամբողջ սըրտով ունկնդիրներուն անհուն յոյզի պահեր առթեց «Կիլիկիա» երգը՝ կորուսեալ հայրենիքի մը յոյզերը: Առանձնապէս դրամատիկ մը յոյզերը: Առանձնապէս դրամատիկ մը յոյզերը: Առանձնական ու խորհուրդ հնչեց «Հայաստան» երգը՝ առիթ ընծայելով որ ակամայ հայրենիքէն չատ հեռու ապրող «հայու բեկորներ» մտովի «հայու բեկորներ» մտովի «Հայաստան, որուն երթան Հայաստան, որուն երթան Հայաստան, որուն երթան

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Նահատակներուն Սրբացումը

Տարբեր առիթներով գրած եմ Մեծ Եղեռնի մէկուկէս միլիոն նահատակներու սրբացման անհրաժեշտութեան մասին: Պարտականութիւն մը՝ զոր Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցին ցարդ զլացած է իրագործել:

Այսօր, Հայաստանի եւ Արցախի դժուարին օրերուն դիմաց, շատ աւելի կը զգամ պահանջը նման որոշումի մը, որովհետեւ այսպիսի քայլ մը հայ ժողովուրդին կողմէ պիտի ընդունուէր որպէս սրբացումը մեր բոլոր ձգտումներուն, ազգային իղձերուն եւ նպատակներուն:

Մեր պատմութիւնը, քրիստոնէութեան Հայաստան մուտքէն սկսեալ, մարտիրոսութեան շարք մըն է յանուն հաւատքի: Այդ հաւատքը, ինչպէս գրած եմ նախապէս, զուտ ազգային դիմագիծ մը ստացած է առաջին իսկ օրերէն – փոխադարձ ազդեցութեամբ՝ ժողովուրդը իր նկարագրին եւ հոգիին առաքինութիւնները ցոլացուցած է անոր մէջ, եւ փոխադարձաբար անկէ ստացած եւ իւրացուցած նոր վարդապետութեան մը բարոյական եւ մարդկայնական սկզբունքները: Եւ շուտով, շատ շուտով արդէն պարտաւորութիւնը զգացած է այդ վարդապետութիւնը պաշտպանելու-պահպանելու աշխարհագրական միջավայրի մը մէջ ուր քրիստոնէութիւնը խորթ էր, օտարամուտ, եւ հետեւաբար՝ մերժելի: Կրօնքներու բախումի մը ընդմէջէն տարբեր քաղաքակրթութիւններ էին որ կը հակամարտէին, եւ մե՛նք կ'ըլլայինք այդ ճակատումին առաջին գծին վրայ գտնուողները: Յունական-հռոմէական-բիւզանդական եւ իրանական-սասանեան քաղաքական հակամարտութիւնները այսպէս կը ստանային կրօնական հանդերձանք, եւ Հայաստան կը դառնար իրերամերժ քաղաքականութիւններու – քաղաքակրթութիւններու – կրօնքներու ռազմաճակատ:

Եւ ուրեմն, քրիստոնէութեան պաշտօնական ընդունումէն հազիւ մէկուկէս դար ետք, արդէն կը սկսէր մեր մարտիրոսագրութիւնը Վարդանանց ճակատամարտով, մեր հոգեբանութենէն եւ առօրեայ կենցաղէն ներս մտցնելով նահատակութեան գաղափարը՝ տեւական իրականութիւն մը գալիք 1,500 տարիներուն համար:

Վարդանանք առաջին հայ վկաները չէին, եւ ոչ ալ վերջինները: Վկայութիւններու շարքը անոնցմէ անցաւ արաբական գերիշխանութեան շրջանի մարտիրոսներուն, ապա՝ մոնկոլական, թաթարական, սելճուք, թըրքական վայրագութիւններու երկարատեւ դարերու նախճիրներուն, որոնք մեր պատմութիւնը լեցուցին յանուն կրօնքի եւ հայրենիքի նահատակուածներու անհատնում շարքերով:

Այսօր, քսաներորդ դարու վերջին տասնամեակի սեմին, մենք տակաւին վիրաւոր ենք Մեծ Եղեռնին ըրած ահաւոր հարուածէն. վէրք որ չէ սպիացած՝ ոճիրին անպատիժ եւ անհատոյց մնալէն. ոճիր՝ որ ուրացուած է մարդասպանէն, եւ շատ յարմար կերպով անտեսուած այն բոլորէն որոնցմէ կը յուսայինք արդարութիւն եւ հատուցում:

Մենք արդարութիւն փնտռողներն ենք, շատ լա՛ւ գիտնալով հանդերձ որ այս աշխարհի վրայ արդարութիւն գոյութիւն չունի, գոյութիւն ունեցած չէ՛ երբեք: Արդարութիւնը ցնորք մըն է որով աշխարհի հզօրները օրօրած են մարդկային զանգուածները՝ իրենց ոճրապարտ ձգտումները իրագործելու: Յանուն արդարութեան մըղուած են պատմութեան մեծ ու փոքր բոլոր պատերազմները. յանուն արդարութեան հաստատուած են պատմութեան մեծագոյն եւ ամենէն սարսափելի ստրկապետութիւնները. յանուն արդարութեան իրենց կեանքը կորսնցուցած են անհաշիւ միլիոններ:

Այդ անարդարութիւնն է, «աշխարհի օրէնք»ը, որ տակաւին մեր հոգիները կը տաղէ եւ կը խանձէ անհատոյց ոճիրին տառապանքով:

Բոլորէն ուրացուած ենք մենք. մեր նահատակները մոռացութեան անդունդը նետուած:

Եւ միակ մխիթարութիւնը – սրբացումը մէկուկէս միլիոն զոհերուն – տակաւին կը զլացուի մեզի, այս անգամ մե՛ր կողմէ, Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցիէն:

Ինչո՞ւ:

Կեանքի բոլոր մարզերուն մէջ իր ներկայութիւնը պնդող եւ տարածող Եկեղեցին ինչո՞ւ կը զլանայ մէկուկէս միլիոնին սրբացումը. ինչո՞ւ կը շարունակէ անտեսել անոնց յիշատակը. ինչո՞ւ նըման արարքի մը մխիթարութենէն կը զրկէ իր հաւատացեալները:

Չեմ կրցած պատասխան գտնել այս հարցումներուն:

Եւ չեն կարծեր որ Եկեղեցին ի՛նք պատասխան ունի:

Որքան գիտեմ, մօտ տասնհինգ տարի առաջ Ս. Էջմիածնի մէջ գումարուած Եպիսկոպոսական ժողովի մը ընթացքին երբ սրբացումի հարցը օրակարգի նիւթ դարձած էր, առարկուած էր թէ մէկուկէս միլիոն սպաննուածներուն մէջ կրնային ոճրագործներ, աւազակներ, անբարոններ գտնուած ըլլալ, եւ որովհետեւ յայտնի չէր թէ սպաննուելէ առաջ անոնք մեղայի եկա՞ծ էին թէ ոչ, ուրեմն ընդհանուր սրբացում մը անկարելի կը դառնար:

Նման փաստարկութիւն մը – եթէ այդպէս կարելի է կոչել այս ոչնչաբանութիւնը – պարզապէս ողբալի է: Վարդանանց պատերազմին նահատակուած 1036 զինուորներուն բոլո՞րը մաքուր կեանք ունէին. անոնց մէջ չկայի՞ն անբարոններ եւ աւազակներ, շնացողներ եւ քինախնդիրներ: Ո՞վ ստուգեց անոնց բարոյական մաքրութիւնը եւ առաքինութիւններուն չափը. ո՞վ վաւերացուց անոնց սրբացումի վկայականը:

Եւ սակայն եկեղեցական մեր հայրերը հինգերորդ դարուն չա՛տ աւելի խորամիտ էին գիտնալու համար որ յանուն կրօնքի կամաւոր նախատակութեան արարքո՛վ իսկ մահացածները սրբուած-մաքրուած էին իրենց աշխարհային մեղքերէն. սրբուած էին, այսինքըն՝ սրբացած, մաքրուած:

Նոյնը չէ՞ պարագան Մեծ Եղեռնի անթիւ զոհերուն: Աքսորի գացողներէն շատեր ուրացան կրօնք եւ ազգութիւն, գացին-անհետ կորսըւեցան: Բայց ջախջախիչ մեծամասնութիւնը կամաւոր կերպով ընդունեց մահը քան ուրացումը, խոստացուած երկնային արքայութիւնը՝ փոխան երկրային կեանքի: Այս գիտակից եւ ինքնամատոյց որոշումը՝ «մահը գըրկելու», բաւարար պատճառ չէ՞ մէկուկէս միլիոն նահատակներու սրբացումին: Մեր եկեղեցական հայրերը տակաւին ի՞նչ փաստարկութիւն կը պահանջեն, եւ Հաւատաքննութեան խստագոյն օրէնքներով ինչո՞ւ կը համառին զլանալ արդարութիւնը: Մենք ինչպէ՞ս եւ բարոյական ո՞ր սկզբունքով օտարները կրնանք մեղադրել, երբ մե՛նք մոռցած ենք եւ արհամարհած մեր մեռեալները:

Ուրեմն անոնք առ ոչի՞նչ սպաննուեցան. իրենց կեանքի չիջումէն եօթանասունհինգ տարիներ ետք տակաւին պէտք է տառապի՞ն ուրեմն. ցաւի, մորմոքի եւ ցասումի մեր բոլոր արտայայտութիւնները ուրեմն կե՞ղծ են եւ անիմա՞ստ: Թերեւս այո՛, որովհետեւ տարբեր կերպ չեմ կրնար բնութագրել այս երկարատեւ արհամարհանքը անոնց զոհաբերումին:

Մեր նահատակները պէ՛տք է սրբացուին. Հայաստանեայց Եկեղեցին թող գէթ յիշէ այն հազարաւոր կրօնականները – զարգացած առաջնորդներէն մինչեւ գի[...]ջուկ քահանաները – [...] չարչարանքներուն [...] սարսափելիով զոհու[...] յանուն իրենց հայրենի[...]ղին եւ հաւատքին: Թող [...] տասնեակ հազարաւոր [...]նուկները որոնք Տէր Զ[...] մէջ բացառիկ խիզախութի[...]ներու առարկայ դարձան [...] կորսուեցան արեւախանձ [...]ւազներուն մէջ: Թող յիշէ անհամար մանկամարդուհի[...]ները որոնց սրբասուրբ մա[...]քրութիւնը վայրագօրէն պղծուեցաւ: Եւ թող յիշէ պառաւներն ու ծերունիները որոնք աքսորի ճամբաները իրենց դիակներով սալայատակեցին:

Եւ Հայաստանեայց Եկեղեցին տակաւին թող յիշէ 1895–1896ի 300,000 նահատակները. 1905ի եւ 1909ի կոտորածներուն զոհերը. անոնք՝ որոնք կամաւոր մահը գրկեցին 1918ի Սարդարապատի ճակատամարտին: Եւ տակաւին, այն անհամար հազարաւորները որոնք թիրախ եղան հրէշածին Ստալինի ոճրագործութիւններուն՝ 1937ին եւ 1938ին, [...] 1949ին:

Եւ Հայաստանեայց Եկեղեցին թող յիշէ մեր նոր օրերու նահատակները Սումկայիթի մէջ, Պաքու, Կիրովապատ եւ Արցախ:

Այս բոլորը կը կրէին հայու արիւն, հայ քրիստոնեայի արիւն. արիւն՝ որուն ակը կ'երթայ ետ մինչեւ Վարդան եւ Լուսաւորիչ: Որոնց ձայնը բոորը լսած են եւ իրենց հետ ունեցած դարէ դար, սերունդէ սերունդ, եւ որ զիրենք պահած է ու պիտի պահէ տակաւին:

Մեծ Եղեռնի եօթանասունհինգամեակի սեմին, Հայաստանեայց Եկեղեցին թող ա՛լ սրբացնէ մեր բոլոր նահատակները, 1895էն մինչեւ 1989, որպէսզի խաղաղի[ն] մեռեալներուն մարմինները եւ հանդարտին ապրողներուն խռովեալ հոգիները: Հայաստանեայց Եկեղեցին ա՛լ չի կրնար անտեսել այս պահանջը:

Ատրպէյճան Կրնայ «Հանրաքուէով Բաժնուիլ Խ. Միութենէն»

Խորհրդային Կեդրոնական հեռատեսիլի «Վրէմիա» լուրերու ընթացքին սփռուեցաւ Ատրպէյճանի Գերագոյն Խորհուրդի 5 Հոկտեմբերի նիստին առնուած հանրապետութեան գերիշխանութեան մասին որոշումին կարգ մը մանրամասնութիւնները:

Որոշումին համաձայն, [illegible] նուելու Ատրպէյճանի ժողովուրդին հանրաքուէով»:

Ատրպէյճաններէնը «պետական լեզու է», եւ Պաքու իրաւունքը ունի «ուղղակի կապեր հաստատելու ուրիշ պետութիւններու հետ, համաձայնագիրներ ստորագրելու, դիւանագիտական եւ հիւպատոսական փոխանակումներ կատարելու եւ մասնակցելու միջազգային [...] գործունէութիւններուն»:

Առնուած որոշումը գործադրելի է հանրապետութեան «ամբողջական տարածքին» վրայ, որուն մաս կը կազմեն «Նախիջեւանը» ինչպէս նաեւ «Լեռնային Ղարաբաղը»:

Այս խօսքով՝ Մոսկուայի առած որեւէ որոշումը, որ կը վերաբերի Արցախի գոյավիճակին, «[...]

Նուիրուած՝ Հայ Մշակոյթին

Մշակոյթի ամսուան առիթով Ազգ. Առաջնորդարանի նախաձեռնութեամբ կազմակերպուած է դասախօսութիւն մը, որ տեղի պիտի ունենայ «Հայ Կեդրոն» սրահին մէջ, 30 Հոկտեմբեր Երկուշաբթի օր, ժամը 20.30-ին:

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑԻՆ, ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԸ ԵՒ ՄԵՆՔ» նիւթով պիտի բանախօսէ Մարի Մանուկեան Կրթ. Հաստատութեան հայագիտական բաժնի տնօրէն հայրենի լեզուաբան Դոկտ. ՍԱՄՈՒԷԼ ԱՆԹՈՍԵԱՆԸ:

«ՀԱՅ ԳՐՈՂՆԵՐԸ ՆԵՐԿԱՅ ԻՐԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ» նիւթով պիտի բանախօսէ գաղութս ժամանած հայրենի տաղանդաւոր բանաստեղծ ԴԱՒԻԹ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԸ:

Վերջաւորութեան ունկնդիրները հնարաւորութիւն պիտի ունենան ազատ հարցումներ կատարելու:

Հայ Իրաւանց Խորհուրդի Հեռագիրները Խորհրդային Միութեան Դեսպաններուն

Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան Հայ Իրաւանց Խորհուրդը հետեւեալ բովանդակութեամբ հեռագիրներ ուղարկեց Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու, Գանատայի, Եւրոպայի կարգ մը քաղաքներու եւ սփիւռքի տարբեր հայաշատ քաղաքներու Խորհրդային Միութեան դեսպաններուն:

Ծայրայեղօրէն մտահոգիչ լուրեր որոնք կը հասնին Հայաստանէն եւ Ղարաբաղէն խորապէս կը յուզեն մեզ։ Տնտեսական պաշարումը զոր Ատրպէյճան պարտադրած է Հայաստանին, ստեղծած է շատ լուրջ տագնապ, եւ հետեւաբար, ճգնաժամային կացութիւն մը կը տիրէ հոն, ուր ներկայիս ուտեստեղէնի եւ այլ հիմնական կարիքներու պակասը զգալի է։ Մասնաւորապէս երկրաշարժի աղիտեալներուն համար ուղարկուած ուտեստեղէնները եւ շինարարական ապրանքները դադրած են։

Կը պահանջենք Խորհրդային Միութեան Կեդրոնական Կառավարութենէն որ պէտք եղած քայլերը առնէ թեթեւցնելու համար անմարդկային վիճակը այդ շրջանին մէջ։ Կը խնդրենք նաեւ հանդիպում մը ունենալ Ձեզի հետ, խօսելու համար արագ ձեւով Հայաստան ուտեստեղէն եւ բժշկական ապրանքներ ուղարկելու հարցի մասին։

Ատրպէյճան Պայմանաւոր Կերպով Վերջ Կը Դնէ Շրջափակումին

Ատրպէյճանի Ժողովրդային Ճակատը 10 Հոկտեմբերին յայտարարեց, որ կը վերցնէ Հայաստանի պաշարումը։ Որոշումը առնուած է Համայնավար Կուսակցութեան ղեկավարներուն հետ բանակցութիւններէ ետք։ Հետեւաբար, թոյլ պիտի տրուի, որ Նախիջեւանի մէջ անշարժացած 180 Նաւթ փոխադրող կառքեր Հայաստան երթան։ Ատրպէյճանի մէջ Հայաստանի պատկանող 60,000 վակոն ապրանք կը գտնուի։

Ժողովրդային Ճակատի մէկ ղեկավարը յայտնեց, թէ ներկայ որոշումը ի զօրու էր միայն մինչեւ 28 Հոկտեմբեր, որպէսզի Մոսկուայի ժամանակ տրուի վերանայելու եւ փոխելու Արցախի վրայ իր իշխանութիւնը հաստատելու որոշումը։ Մինչ այդ, եթէ Մարզին իշխանութիւնը չյանձնուի Պաքուի, Ճակատը ընդհանուր գործադուլ մը պիտի շղթայազերծէ, ըսպառնացած է ազերի ղեկավարը։

Մոսկուայէն հայ երեսփոխան մը յայտարարեց, որ քարիւղատարները կը շարունակեն պարապ հասնիլ Հայաստան։

Լեզուի Մասին

Սեպտեմբեր 30ին վերադարձայ Սպանիայէն, ուր ամուսինիս հետ ճամբորդեցինք եւ ճանչցանք բոլոր երկիրը – թէեւ հարեւանցիօրէն – չորս ծագերէն, ամսուայ մը միջոցին։

Անակնկալ մը եղաւ մեզի համար տեսնել թէ Կալիսիայի մէջ կը խօսուի, դպրոցներու մէջ ստիպողաբար կը դասաւանդուի եւ բոլոր ճամբաներուն ու այլ ծանուցումներուն մէջ կը գործածուի կաժեկօններուն լեզուն, սպաներէնի կողքին։ (*) Երբ վասքօներուն նահանգներէն կ'անցնէինք, ամէն ինչ վասքօյի լեզուով եւ սպաներէնով գրուած էր։ Նոյնը Գաթալոնիայի հողամասին մէջ։ Այս երեքը լեզուներ կը սեպուին, սակայն նոյն բանը տեսանք Վալենսիայի մէջ ուր վալենսիերէնը լեզու մը չէ, այլ բարբառ։ Նկատի առնենք որ՝ բացի վասքօներուն լեզուէն միւսները իրարու շատ կը նմանին։ (**) Ըսին թէ երբ Ֆրանքօ կ'ապրէր արգիլուած էր որ այդ լեզուները գործածուէին, նոյնիսկ անհատներու կողմէ։

Սակայն որքան կարեւոր է այդ ազգային կամ ցեղային խումբերուն իրենց լեզուամշակոյթ պահելը՝ որ ոչ միայն զայն կը փոխանցեն իրենց զաւակներուն, այլ յաջողած են զայն յարգել ու ընդունիլ տալ կեդրոնական կառավարութենէն իբր պաշտօնական լեզու։

Յիշենք այստեղ որ Սպանիա այսօր կը սեպուի աշխարհի վեց կամ եօթներորդ երկիրը իր արտադրութիւններով, տնտեսական վիճակով, յառաջդիմութեամբ եւայլն։ Ուրեմն այս լեզուներու բաժանումը արգելք չէ եղած որ երկիրը չյառաջանայ։

Մինչդեռ մենք հայերս, ունենալով՝ [illegible] դարաւոր, հարուստ լեզու, տակաւին կը տատամսենք մեր լեզուն սորվեցնելու մեր նոր սերունդներուն։ Կ'ըսենք. ի՞նչ պէտք կայ։ Ի՞նչ պէտք կայ որ Վալենսիայի բարբառը այդ տեղի սպանացի մանուկները դպրոցը եւ տունը սորվին։ Կը կարծենք թէ Սփիւռքի մեր ապրած երկիրներուն մէջ լաւ քաղաքացի ըլլալու համար պէտք է մոռնալ հայերէնը, յանուն "integración"ը, այո՛ շատ բաղձալի, ուրիշ գիտակցութիւններու կը կարօտի, որոնց մասին կարելի է ուրիշ առթիւ անդրադառնալ։

Դիտենք ոչ միայն Սպանիա, այլ նաեւ Պելճիքա, Անգլիա, Զուիցերիա, Գանատա եւ ուրիշ երկիրներ ուր կայ ընդհանուրին գիտցած լեզուն եւ փոքրամասնութիւններուն լեզուները։ Եթէ այս շրջանային լեզուները արգելք ըլլային այդ երկիրներուն յառաջանալուն իրենց ներկայ դիրքերը պիտի չ'ունենային։

Լեզու պահելը, մշակոյթ պահելը, տեսակ մը ցեղային առողջ բնազդի կամ անհրաժեշտութեան կը նմանի։ Կը կարծեմ թէ ցաւալի է այդպիսի բնազդ մը կորսնցնելը։ Այս ճամբորդութենէն վերջ կասկած չունիմ թէ մեր հայերէնը սորվիլ ու սորվեցնելը կարեւոր ու կենսական հարց է։

Նախ սիրոյ հարց։

ԱԼԻՍ ԵԶԵԿԵԼԵԱՆ

Օլիվոս, 10 Հոկտեմբեր 1989

(*) *Երբ սպաներէն կ'ըսենք,* castellano*ի կը վերաբերինք։*

(**) *Զոր օրինակ․ Գաթալան լեզուով կ'ըսեն* merce, *սպաներէն* merced. *Կաժեկօններուն լեզուով* Xusticia, *սպաներէն* justicia. *Վալենսիայի բարբառով* obres publiques, *սպաներէն* obras públicas.

57 Ծերակուտականներ Ստորագրած Են Ապրիլեան Բանաձեւը

57 Ծերակուտականներ ստորագրած են Ծերակուտական Պապ Տոլի նախաձեռնութեամբ Հայկ. Ցեղասպանութեան նուիրուած բանաձեւը, որ կ'առաջարկէ յառաջիկայ տարի 24 Ապրիլը նշանակել որպէս «Ազգային Յիշատակութեան Օր»։

Ծերակոյտի 14 անդամներէ բաղկացած Իրաւական Յանձնախումբը իր 5 Հոկտեմբերի նիստին քննութեան ենթարկեց Հայկական Ցեղասպանութեան բանաձեւը (S. J. Res 212), որ օրակարգի բերուած էր Ծերակուտականներ Հաուէլ Հէֆլինի (Դ.) եւ Ալէն Սիմսընի (Հ.) կողմէ։ Յաջորդ ժողովը պիտի կայանայ 17 Հոկտեմբերին, ըսուած է որ բանաձեւին քննութեան յետաձգումը անհրաժեշտ է անոր պարունակութեան մէջ գործածուած բառերուն համար (հաւանաբար յիշուած «Հայկ. ցեղասպանութիւն», «մէկ ու կէս միլիոն հայկ. զոհեր», բառերը վտանգաւոր նկատուած են, – Խ.)։ Իսկ Սիմբսընը յուշուած է, որ կառավարութիւնը զօրաւորապէս դէմ է բանաձեւին։

Անցեալ շաբթուան ընթացքին, Պետական Քարտուղարութիւնը եւ Թուրքիա սկսած էին աշխատանքները տանիլ Ցեղասպանութեան բանաձեւին դէմ։ Անքարայի ձայնասփիւռի 4 Հոկտեմբերի մէկ լուրին համաձայն, Թուրքիոյ վարչապետ Թուրկուտ Էօզալ հեռաձայնած է Նախագահ Ճորճ Պուշի անոր յայտնելու համար իր ընդդիմադրութիւնը։ Իր կողմէ, Թուրքիոյ մայրաքաղաքին մօտ ամերիկեան դեսպան Մորթըն Ապրամովից Ուաշինկթըն կանչուած է ի նպաստ Թուրքիոյ աշխատելու համար։

Բոլոր հայերուն աւագ պարտականութիւնն է հեռաձայնել – կամ հեռագրել իրենց նահանգի Ծերակուտականներուն, նոյնպէս իրենց ոչ-հայ բարեկամներէն ուզելու որ իրենց կողմէ նոյնը ընեն։ Հայերը արդէն ունին պահանջուած ձայներուն մեծամասնութիւնը – 23 Հանրապետական եւ 34 Դեմոկրատ Ծերակուտականներու ստորագրութիւնը։ Ծերակոյտի օրէնքին համաձայն, առնուազն 50 Ծերակուտականներ պէտք է ստորագրեն, որոնցմէ առնուազն 20ական Դեմոկրատ եւ Հանրապետական Իրաւական Յանձնախումբին կողմէ նկատի առնուելու համար։

Նկատի առնենք նաեւ որ 9 նահանգներէ ոչ մէկ Ծերակուտական ցարդ ստորագրած է բանաձեւը – Ճորճիա, Այովա, Միսիսիփի, Նեպրասքա, Օրէկոն, Վըրճինիա, Ուաշինկթըն, Ուեսթ Ուըրճինիա եւ Ուայոմինկ։

Բանաձեւին տակ ցարդ ստորագրած են հետեւեալ Ծերակուտականները․– Ուիլիըմ Արմսթրոնկ, Մայքլ Պոքուս, Լլոյտ Պենթսըն, Ճոզէֆ Պայտըմ, Ճեֆ Պինկամէն, Քրիստոֆըր Պոնտ, Ռուտի Պոսվից, Պիլ Պրետլի, Ճան Պրօ, Ռիչըրտ Պրայըն, Տէյլ Պումփըրս, Քանթին Պուրտիք, Քոնտրատ Պըրնզ, Ճան Չէյֆի, Տէն Քօթս, Ուիլլիըմ Գոհէն, Էլէն Գրէնսթըն, Ալֆոնսօ Տ'Ամաթօ, Տէնիս Տէքոնսինի, Էլէն Միքսըն, Քրիստոֆըր Տատ, Փիթը Տոմինիչի, Տէյվ Տիւրէնպըրկըր, Ուէնտել Ֆորտ, Ճան Կլէն, Ալպըրթ Կոր, Պապ Կրահամ, Տանիէլ Ինուի, Ճէյմզ Ճեֆըրտ, Նենսի Քասըպոմ, Էտուըրտ Քենետի, Ճան Քերրի, Հերպըրթ Քոհլ, Փեթրիք Լեհի, Գարլ Լեւին, Ճէյմզ ՄքՔլուր, Հաուըրտ Մենցենպաում, Պարպրա Միքուլսքի, Փերրիք Մոյնիհան, Ֆրենք Մուրովսքի, Տան Նիքըլզ, Քլէրպորն Փէյլ, Լերրի Փրէսլըր, Տէյվիտ Փրայըր, Տոնալտ Ռիկըլ, Հերրի Ռիտ, Ուոռըրըն Ռիւտմէն, Փոլ Սարպանզ, Ճիմ Սէսըր, Ռիչըրտ Շէլպի, Փոլ Սայմըն, Թէր Սթիվընզ, Փիթ Ուիլսըն։

Միւս կողմէ, հինգ Ծերակուտականներ ետ քաշած են իրենց ստորագրութիւնները․– Ռապըրթ Քասթէն (Հանր․, Ուայոմինկ), Մալքոլմ Ուալլոփ (Հ․, Ուայոմինկ), Սթրոմ Թուրմոնտ (Հ․, Հարաւային Գարոլայնա), Հաուէլ Հէֆլին (Դեմ․, Ալապամա) եւ Սեմ Նուն։

(Viene de Pág. 5)

Azerbaidján declara su soberanía

El Soviet Supremo adopta medidas contra el bloqueo

El programa televisivo Vremya, del Soviet Central, anunció en su emisión del 5 de octubre que el Soviet Supremo de Azerbaidján ha adoptado una resolución por la que fija la soberanía de Azerbaidján dentro de la Unión de Repúblicas Socialistas Soviéticas.

De acuerdo con esta resolución, la soberanía de Azerbaidján se extiende a la región autónoma del montañoso Gharabagh y a la república autónoma de Najicheván. Azerbaidján se reserva el derecho de determinar la cuestión de permanecer dentro de la URSS mediante un plesbiscito a realizar entre sus habitantes.

Los diarios soviéticos informaron sobre la decisión tomada por el Soviet Supremo de la URSS, en el sentido de adoptar urgentes medidas que aseguren el libre uso, sin ningún tipo de trabas, de las líneas ferroviarias y de las materias esenciales para la economía.

La decisión hace particular referencia a las tremendas condiciones creadas alrededor de los transportes ferroviarios en la región Transcaucásica. La decisión también instruye a los organismos gubernamentales a fin de que aseguren la normal operatividad de todos los trenes que se encuentren retenidos. Si fuera necesario, la administración de los ferrocarriles deberá solicitar el apoyo de las fuerzas militares a los Ministerios del Interior, de Defensa y de Transportes de la URSS.

Los problemas del bloqueo

Los alimentos derivados de la producción agrícola de Armenia son normalmente enviados a diferentes destinos, y ellos produjeron, en los tres primeros meses del año, un ingreso de 35 millones de dólares. Pero durante el mes de setiembre se perdieron 23 millones de dólares en alimentos que no pudieron llegar a destino.

A. Melkonian, vicepresidente de Alimentos Procesados del Ministerio de Agricultura, anunció el 28 de setiembre pasado que U$S 300.000 en frutos y pequeños alimentos se echaron a perder, porque 30 millones de ellos fueron tomados por los azerbaidjanos. Armenia está por debajo de la cuota de producción asignada por el gobierno central.

Hasta el final de setiembre, Armenia había enviado 6.000 toneladas de alimentos menos que la cuota asignada. En el área de Avan toneladas de comestibles salados quedaron detenidos sobre 30 vagones ferroviarios. Asimismo, la distribución de alimentos salados dentro de Armenia también se ha desorganizado.

Plantas embotelladoras de agua mineral están necesitando 30 millones de botellas vacías para poder atender pedidos. Pastas y cereales han desaparecido de los negocios, porque en lugar de las 50 toneladas de producción, sólo se procesan de 15 a 20 toneladas de trigo.

Recientemente el programa televisivo de noticias "Vremya", informó que 36 productoras de tabaco de la URSS han paralizado su manufactura porque la situación existente por el bloqueo impuesto por Azerbaidjan no permite la producción de cigarrillos con filtro en Armenia.

Hoy, muchas fábricas y sus trabajadores están parados y ociosos en Armenia, y las vigorosas protestas originados por este paro forzoso no son registradas por los noticiosos de la red de televisión, mientras el pueblo continúa escuchando vacías apelaciones de amistad, con un claro mensaje de que las autoridades centrales no están dispuestas a corregir esta situación.

Alarma de calamidad

(Viene de Pág. 1)

Ante esta terrible realidad, ODLA, UGAB y otras organizaciones armenias de los Estados Unidos han pasado directamente a la acción, realizando intervenciones masivas a nivel de las autoridades centrales de la Unión Soviética y también de los círculos oficiales de los países correspondientes de la Diáspora, a fin de que se adopten inmediatas y eficaces medidas para librar a Armenia y a Artsaj de los terribles peligros del hambre y la desmoralización que los amenazan y que, sin demorar más, se envíe la ayuda que los hermanos necesitan en los agitados lugares de la crisis.

La armenidad toda, unida en todas sus clases, fracciones y organizaciones, enfrenta un desafío. Es necesario afrontarlo porque, sin duda, la armenidad invencible triunfará una vez más, y así, unida, se impondrá la tenaz voluntad del armenio de vivir y florecer.

Ahora...

Nuestra redacción y oficinas funcionan en **Gorriti 4804** de esta Capital, hasta nuevo aviso.

Rogamos tomar nota.

COCINA

Isabel Tchalian

Rollos rellenos con huevo

INGREDIENTES:

4 filetes de ternera, sal y pimienta, mostaza, 4 huevos duros, 4 tajadas de jamón crudo, queso rallado, salsa de cebollas y tomates.

PREPARACION:

Aplastar los filetes, condimentarlos con sal y pimienta. Untarlos con mostaza.

Cubrir cada uno con una tajada de jamón y un huevo duro. Arrollarlos.

Prender con palillos cada arrollado y cocinarlo en una salsa de cebollas y tomates.

Una vez a punto, cortarlos por la mitad y servirlos con la salsa.

Sobresaliente actuación del Conjunto "Dagharan"

La presentación del Conjunto de Cámara **"Dagharan"**, en la Sala del Museo Nacional de Arte Decorativo, constituyó una muestra de arte de excepcional calidad, en el que tanto los cantantes solistas como los instrumentistas, rivalizaron en la mostración de sus sobresalientes cualidades artísticas, todos ellos preparados y conducidos por la singular maestría de su director, el Sr. Iervant Ierganian.

Tanto la primera como la segunda parte del programa, se iniciaron los recitales con recitados a cargo de Susana Kaprielian - que ejerció también la dirección artística de este espectáculo - quien recitó obras de Tcharents, Bariur Sevag y Silva Gabudikian.

Música religiosa y profana constituyeron las interpretaciones del Conjunto, desfilando en la noche obras de Movses Jorenatzí, de Nerses Shnorhalí, de Glaietz, Ganachian y Berberian, junto con canciones antiguas y tradicionales españolas, todas ellas interpretadas con especial maestría por las sopranos Greta Andonian y Varteni Tavitian, por el tenor Hrachia Niksalian y el bajo Rupén Teluntz, así como también por los instrumentistas Arminé Garabedian, Garen Shushanian y Lilí Garabedian.

Una sala totalmente colmada por un público entusiasta y fervoroso, premió con cálidos y prolongados aplausos cada presentación del Conjunto, obligándolo a conceder un bis.

* * *

El domingo 22 a las 20, el Conjunto brindó un concierto de música religiosa en la Catedral de San Gregorio El Iluminador que estuvo desbordante de público.

Periódico Armenio
"SARDARABAD"
de la
ASOCIACION CULTURAL
TEKEYAN

Redacción y Administración
Gorriti 4804
1414 - CAPITAL FEDERAL
T.E.: 771-2520
Horario de atención: Lun. a Vie. de 10.00 a 19.00 hs.

Registro Nac. de la Propiedad Intelectual
Nº 78.836
Director
NAHABET NAHABETIAN
Corresponsalía, recepción de avisos y suscripciones en:
BRASIL
Sr. Hrair Chahinian
Av. Coxingui 191 Ap. 84
Cep. 00579 - San Pablo
T.E.: 813-6731

URUGUAY
Dr. Pedro Tanielian
Benito Blanco 675 Ap. 201
T.E.: 70-3114 Montevideo